

Drugi razred, prva priprava

Predmet	Likovna umetnost
Razred	Drugi razred
Število ur	2 zaporedni uri v učilnici
Področje (učna celota)	Arhitektura
Tehnika	Lepljenje, sestavljanje, prepletanje, gnetenje, kombinacije likovnih tehnik
Naloga (učna enota)	Gradbeni materiali
Materiali	Za leseni plot: lesene palčke ali trakovi š = 5 mm iz trdega kartona. Za pleteni plot: prožne vejice vrbe (lahko tudi papirnati trakovi š = 5 mm ali trakovi iz mehkejšega kartona). Za suhozid, področje kiparstva: glina, modelirna masa ali plastelin in leseni nožki. (Pripravimo lahko tudi predhodno izbrane drobne lomljene kamenčke (breča), ki ne smejo biti okrogli, temveč bolj ploščati.)
Orodja, podlage	Trda kartonska podlaga za vsakega učenca velikosti 10 x 20 cm.
Motiv	Ograje okoli hiš
Obravnava kulturne dediščine	Značilne ograje v prostoru: leseni plot, pletena ograja, suhozid; spoznavanje značilno urejenega vrta in ostalega zunanjskega prostora ob objektih
Didaktični pripomoček in učna sredstva	PPT-predstavitev in e-kviz, dostopen na spletni strani https://sola-prenove-za-nove-generacije.si/ V skrinji so tudi kosi značilnih vrst lesa, vrste kamnin in vzorec pletenja vrbovih vej.

Metode dela	– pogovor, razlaga, predhodni ogled – prikazovanje, demonstracija v živo
Oblike dela	– frontalna – individualno in skupinsko delo
Učni cilji	– Razvijajo prostorske predstave (SPO) – Oblikujejo tvorbe z uporabo različnih materialov, ločijo osnovne gradbene materiale, razvijajo občutek za stabilnost (LUM) – Razvijajo ročne spretnosti pri delu z različnimi materiali
Prilagoditev za izvedbo v učilnici	– PPT-predstavitev – projektor in računalnik – priprava miz in materiala – tablice – dostop do e-kviza
Prilagoditev za izvedbo na daljavo	Posredovanje učne priprave, PPT- predstavitev, e-kviza.
Prilagoditev za izvedbo v učilnici na prostem	Predstavitev ustvarjanja na prosto na mize in klopi: – podlaga, natisnjen PPT na plastificirane predloge – tablice za delo v manjših skupinah – prilagoditev tehnike za razmere za delo na prostem
Predlagana vrsta učne ure	– Izvedba v razredu s predhodnim ogledom v mestu, na vasi – Teoretična in praktična
Prilagoditev: Učenci z učno pomočjo	Izdelajo eno vrsto ograje; predlaga se izvedba suhozida iz gline.
Nadarjeni učenci	Izdelajo zahtevnejšo vrsto ograje, na primer koroški plot ali več vrst ograje – preizkusijo več

Medpredmetna povezava	tehnik gradnje. Priporočljiva izdelava pletenega plota, ki terja več časa. – Domači kraj, raznolikost pokrajin, čas (SPO) – Orientacija v prostoru, masa, dolžina (MAT) – Ljudski prostor (SLO) – Prostor, celota, deli celote (GUM) – Ravnotežje, skladnost, ritem, merjenje (ŠPO)
Predlog predhodne dejavnosti – aktiviranja predznanja	Učenci za domačo nalogo v časopisu poiščejo značilne ograje (v svoji pokrajini).
Dodatna dejavnost učencev povezana z obravnavano temo v okviru učnih ur obravnavanega sklopa	– Možnost ogleda in fotografiranja tradicionalnih ograj (ŠPO) – Pogovor/branje besedila (SLO) – Pesmi na temo ograj (GUM) – Pregled različnih domovanj v Sloveniji, po regijah in značilnih materialov za tradicionalno gradnjo, ogled opekarne, apnenice, žage, glinokopa ipd. (SPO)
Predlog nadgradnje (pri interesnih dejavnostih, v dan dejavnosti ipd.)	Poskus izdelave v merilu 1 : 1 izbrane vrste ograje, s prikazom tehnike obrtniških veščin: suhozid (izdelava na šolskem vrtu), izdelava lesenega plota ali pletene ograje (ali za vrt iz lesa ali za šolsko predstavo iz kartona), s pomočjo odraslega. Udeležba lokalnih mojstrov, obrtnikov, konservatorja, kustosa, predstavnice društva kmečkih žena ipd. za prikaz izdelave značilnih ograj. Izdelke lahko uporabijo tudi kot »gregorčke«, saj so iz naravnih materialov.

1. uvodni del	U: Dober dan vsem. Danes bomo govorili o ograjah, značilnih za Slovenijo. Takšnih, ki so jih gradili naši predniki, a jih lahko najdemo še danes – običajno na deželi, okoli kmečkih hiš ali v krajini, kjer želimo zaščititi svoje živali med pašo na prostem, njivo, zelenjavni vrt ali sadovnjak, nasad različnih dreves pred nepovabljenimi gosti. U: Povejte mi, ali ima vaša hiša ali blok kakšno ograjo. O: Ne, ja, moderno, sivo, leseno, iz Žice, Žive meje ... U: Zelo pester nabor. Pogovarjali se bomo o značilnih ograjah, ki so za naš slovenski prostor značilne že od nekdaj. Kateri material bi bil primeren za ograjo? Kaj pa pred betonom, pločevino? Česa je bilo največ na voljo in skoraj povsod dostopno? Les, seveda. Različnih vrst, ampak vseeno les. In drobne vejice lesa. Še kaj? Kamen? Ali kdo ve za kakšno kamnito ograjo? No, pogledjmo. U: Ali veste, da so nekoč okoli hiše gradili lesene ograje, ki se imenujejo LESENI PLOT. To so pokonci postavljene deske, običajno z ošiljeno oblikovanim robom. Zakaj menite, da je tako? Zaradi vode, da les tam ne zgine. Les za ograjo so sekali iz trdnjših in odpornejših drevesnih vrst, kot sta akacija in hrast. Da je bila ograja obstojnejša. In ker ni bilo barv, ki bi jo dodatno zaščitili, so les krtačili, in tako so odstranili mehki les, ostal pa je samo trdi del, ki je videti kot žile. Tukaj imam vzorec – tako je bil obdelan les neke ograje. U: Ob morju in v hribih, kjer ni bilo toliko lesa, bilo pa je veliko kamna, so za omejitev zemlje izdelovali zid iz kamna, ki se imenuje SUHOZID. Ali kdo ve, zakaj se reče suho-zid? Ker med
----------------------	--

	kamni ni veziva – malte, ki bi jih »zalepila«. Kamne so le polagali drugega na drugega. A upoštevati so morali pravila zlaganja, drugače bi se zid lahko kmalu porušil. Polagali so jih tako, da so prekrili stik spodnjih dveh kamnov in s klesanjem skušali dobiti takšno obliko kamna, da je ustrezal na točno določeno mesto. U: Kot tretjo ograjo bomo danes pogledali še PLETENO OGRAJO, ki so jo ponekod po Sloveniji postavljali predvsem okoli zelenjavnega vrta, saj je bila gosta in je majhnim Živalim onemogočala dostop do njega in pridelkov. Takšno ograjo so izdelali tako, da so v tla na gosto zapičili debelejšše veje ali kole, ki so morali biti čimbolj ravni. Med njimi so prepletali tanke vejice, ki so morale biti sveže, da so bile gibljive in niso pokale ali se lomile.
--	--

2. osrednji del	U: Danes bomo izdelali primer značilne ograje. Razdelili bi se v tri skupine: prvi boste izdelali kos pletene ograje, drugi kos lesenega plota, tretji pa suhozid. Material je pripravljen po skupinah, zato vzamete material samo zase in iz svoje skupine. Kriteriji, ki jih morate upoštevati: – Vsak vzame eno podlago (karton, na katerem gradi izdelek). – Vsak bo naredil eno ograjo določene vrste, kot je prikazano (glede na skupino, v kateri ste). – Pletena ograja: bolj debele palčke, ki predstavljajo lesene kole, zapičite v podlago. Predlagamo vsaj 6 palčk. Med njimi boste nato prepletali tanke trakce ali vejice. Bodite natančni, da bo ograja gosta, kot ste videli na fotografijah. Za podlago uporabite pripravljen kos mehke gline. Vanjo boste zapičili vejice. – Leseni plot: Za podlago uporabite pripravljen kos mehke gline. Vanjo boste zapičili lesene palčke. Najprej zapičite v svojo podlago vsaj 3 do 4 debelejšše ploščate palčke z razmikom. Na njih z lepilom pritrdite dolge vodoravne deščice iz lesa ali trdega kartona. Na te pa nato počasi pritrdite trakove iz kartona. Ne pozabite na značilno oblikovane zaključke svojih deščic. Te vrhove na kartonu odstrižete s škarjami. – Suhozid: za izdelavo suhozida vzamete največ za eno pest gline oziroma plastelina, ki ga oblikujete kot oglate kamne. Najprej naredite kup »kamenčkov«, nato se lotite kombiniranja med njimi in jih tesno zlagajte tako, da skušate prekrivati stik med spodnjima dvema. Zid ne sme biti zelo visok, da se ne poruši. Prav tako se ga ne sme preveč pritiskati – material se ne sme stisniti med sabo. (Opomba: uporabljajo se lahko tudi manjši naravni ploščati kamenčki, ki so predhodno pripravljeni.)
------------------------	--

	– Na koncu bomo naredili inštalacijo in vse ograje smiselno postavili v tri zaključene celote: okoli hiše leseni plot, za vrt pleteno ograjo, za živali pa za hišo suhozid. ZAČNEMO DELATI.
--	--

3. zaključni del	Z učenci pospravimo učilnico, postavimo zaključno inštalacijo, se zberemo okoli nje in se pogovorimo: – o vrsti ograj, – o različnih materialih za gradnjo ograj in tudi objektov, – o tehniki gradnje, – o poimenovanju tradicionalne ograje in – skupaj postavimo prostorsko kompozicijo v kotičku. PREGLED IZDELKOV IN VREDNOTENJE – Pogovorimo se o zadanih kriterijih vrednotenja in ugotovimo uspešnost nastalih kompozicij. – Učenci vrednotijo izdelke drug drugemu. – Nato vrednotijo tudi svojega – ugotovijo, kaj so upoštevali in česa niso upoštevali pri zadanih kriterijih. – Izvedemo razstavo v učilnici, hodniku in v kotičku za razstave.
-------------------------	---

Projekt Šola preнове za nove generacije in dediščino 21. stoletja sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 478.000 evrov. Namen projekta je vzpostaviti medinstitucionalno okolje in učne prakse za bolj načrtno izobraževanje novih generacij v osnovni šoli o kulturni dediščini in prenovi kot pomembnih kompetencah in vrednotah za življenje in delo v 21. stoletju.

